

SKDM'DE GÜNCELLEMELER: KAPSAM GENİŞLEMESİ VE GÜÇLENEN UYGULAMA ÇERÇEVESİ

Gül SALDIRANER

SMMM- Bağımsız Denetçi-Sürdürülebilirlik Denetçisi

Özet

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM), Avrupa Birliği'nin iklim politikaları ile ticaret politikaları arasındaki ilişkiyi somutlaştıran temel düzenleyici araçlardan biri hâline gelmiştir. 1 Ocak 2026 itibarıyla mali yükümlülük aşamasına geçen mekanizma, karbon kaçağı riskinin azaltılması ve Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kapsamında oluşan karbon maliyetlerinin ithal ürünler bakımından dengelenmesi amacına dayanmaktadır. Bununla birlikte SKDM, kapsamı ve uygulama esasları değişmez biçimde belirlenmiş statik bir düzenleme niteliği taşımamaktadır. Geçiş dönemi uygulamalarından elde edilen deneyimler, karbon kaçağı riskinin yalnızca temel girdilerle sınırlı kalmadığını; ürün sınıflandırmaları, emisyon hesaplamaları ve tedarik zinciri yapıları üzerinden yükümlülüklerden kaçınmaya yönelik risklerin de düzenleyici kurumların gündeminde daha fazla yer aldığını göstermektedir. Bu çerçevede Avrupa Komisyonu tarafından Aralık 2025'te sunulan düzenleme teklifi ile Avrupa Birliği Konseyi'nin 12 Haziran 2026 tarihinde kabul ettiği Genel Yaklaşım, SKDM'nin belirli aşağı yönlü ürünleri kapsayacak şekilde genişletilmesi ve uygulama çerçevesinin güçlendirilmesi yönündeki politika eğilimini ortaya koymaktadır. Teklifte, söz konusu kapsam genişlemesinin 1 Ocak 2028 itibarıyla uygulanması öngörülmektedir. Bununla birlikte, yasama süreci henüz tamamlanmadığından, nihai düzenlemenin kapsamı ve uygulama takvimi Avrupa Parlamentosu ile Konsey arasında yürütülecek müzakereler sonrasında kesinleşecektir.

Bu yazı, Şubat 2026 tarihinde Lebib Yalkın Aylık Mevzuat Dergisi'nde yayımlanan ve Omnibus düzenlemeleri sonrasında SKDM'nin uygulama dönemini ele alan çalışmamızda açıklanan hususlara ilave olarak, mekanizmanın orta vadeli evrimine ilişkin güncel gelişmeleri değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi, AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, emisyon, tedarik zinciri.

1. Giriş

1.1. SKDM'de Kapsam Genişlemesine İlişkin Güncel Gelişmeler

SKDM'nin mevcut kapsamı, 1 Ocak 2026 itibarıyla demir ve çelik, alüminyum, çimento, gübre, elektrik ve hidrojen ithalatını içermektedir. Geçiş dönemi uygulamaları ise karbon kaçağı riskinin yalnızca bu temel ürünlerle sınırlı kalmayıp, belirli aşağı yönlü ürünlerde de ortaya çıkabileceğine işaret etmektedir.

Bu nedenle kapsam genişlemesi, SKDM kapsamındaki temel girdilerin daha ileri işlenmiş ürünlere dönüştürülerek mevcut yükümlülüklerin dışında kalması ihtimaline karşı geliştirilen bir politika aracı olarak değerlendirilmektedir. Aralık 2025 tarihli Komisyon teklifi ve 12 Haziran 2026 tarihli Konsey Genel Yaklaşımı, bu yöndeki düzenleme eğilimini daha somut hâle getirmiştir.

Mevcut önerilerde kapsam genişlemesinin 1 Ocak 2028 itibarıyla uygulanması öngörülmekle birlikte, nihai ürün listeleri, CN kodları ve uygulama esasları yasama sürecinin tamamlanmasının ardından kesinleşecektir. Bu nedenle mevcut gelişmeler, SKDM'nin değer zincirinin daha ileri aşamalarını da dikkate alan daha kapsamlı bir sanayi ve ticaret politikası aracına dönüşme eğilimini ortaya koymaktadır.

2. Güncel Komisyon Dokümanlarının Gösterdiği Uygulama Eğilimi

SKDM'ye ilişkin güncel gelişmeler yalnızca kapsam genişlemesiyle sınırlı değildir. Avrupa Komisyonu'nun 2026 yılı içinde yayımladığı güncel dokümanlar, SKDM'nin uygulama döneminde teknik ayrıntıları daha belirginleşen ve veri temelli işleyişi güçlenen bir yapıya doğru ilerlediğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, ithalatçıların yetkilendirilmesi, SKDM beyanları, sertifika yönetimi ve kayıt sisteminin işleyişine ilişkin kurallar daha ayrıntılı biçimde netleştirilmektedir. Komisyon'un güncel dokümanları, SKDM'nin hukuken ithalatçı merkezli bir yükümlülük yapısına sahip olmakla birlikte, gömülü emisyon verilerinin büyük ölçüde üçüncü ülke üreticilerinden temin edilmesi nedeniyle ihracatçılar açısından da önemli veri yönetimi ve doğrulama yükümlülükleri doğurduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, tesis bazlı emisyon verilerinin izlenmesi, doğrulanmış gerçek emisyonların kullanılması ve SKDM Kayıt Sistemi ile uyumlu veri altyapısının oluşturulması önem kazanmaktadır.

Öte yandan, Komisyon'un 8 Haziran 2026 tarihli dolaylı emisyonlara ilişkin teknik çalışması ile 12 Haziran 2026 tarihinde Konsey anlaşmasına ilişkin yayımladığı açıklama, SKDM'nin yalnızca ürün kapsamı bakımından değil; emisyon hesaplama yöntemleri ve kaçınma risklerinin önlenmesi bakımından da güçlenen bir uygulama çerçevesine doğru ilerlediğini göstermektedir. Ayrıca, kapsam genişlemesinin sabit bir ürün listesiyle sınırlı kalmayabileceği ve gelecekte yeni ürün gruplarının da değerlendirmeye alınabileceği yönündeki yaklaşım, SKDM'nin dinamik bir düzenleyici çerçeve olarak gelişmeye devam edeceğine işaret etmektedir.

3. Kapsam Genişlemesi Hangi Ürünleri Gündeme Getiriyor?

Kapsam genişlemesi, mevcut SKDM kapsamındaki temel girdilerin yoğun biçimde kullanıldığı daha ileri işlenmiş sanayi ürünlerine odaklanmaktadır. Bu yaklaşım, mekanizmanın yalnızca temel ürün ithalatını değil, bu ürünleri kullanan değer zincirlerini de dikkate almaya başladığını göstermektedir. Dolayısıyla yeni dönemde ürünün yalnızca gümrük sınıflandırması değil, içerdiği girdiler, üretim süreci ve gömülü emisyon verisinin izlenebilirliği de önem kazanacaktır. Konsey Genel Yaklaşımı'nda, Komisyon'un Aralık 2025 tarihli teklifine kıyasla aşağı yönlü ürün listesinin kapsam ve uygulama çerçevesi bakımından daha ayrıntılı biçimde ele alındığı görülmektedir. Bu kapsamda sanayi, inşaat, makine ve elektrik ekipmanı alanlarına temas eden bazı çelik ve alüminyum yoğun ürün grupları öne çıkmaktadır. Bu kapsamda gündeme gelen ürün grupları arasında özellikle borular, boru bağlantı parçaları, yapısal metal ürünleri, tanklar, konteynerler, basınçlı kaplar, tel ve kablo ürünleri, bağlantı elemanları ile motor ve jeneratörlere ilişkin belirli parçalar öne çıkmaktadır.

Ürün Grubu	Belgede Yer Alan Örnekler
Borular ve içi boş profiller	Demir veya çelikten borular, tüpler ve içi boş profiller
Boru bağlantı elemanları	Dirsekler, manşonlar, flanşlar ve diğer bağlantı parçaları
Yapısal metal ürünleri	Köprü ve köprü parçaları, kuleler, kafes direkler, kolonlar ve yapı profilleri
Bina bileşenleri	Kapı ve pencere çerçeveleri, eşikler, kepenkler, korkuluklar
Depolama ve taşıma ekipmanları	Rezervuarlar, tanklar, variller, kutular ve konteynerler
Basınçlı kaplar	Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gaz kapları
Tel, kablo ve ağ ürünleri	Çelik tel halatlar, kablolar, örgüler ve ağ ürünleri
Bağlantı elemanları	Vida, civata, somun, perçin, rondela ve benzeri elemanlar
Elektrik motorları, jeneratörler ve bunlara ait belirli parçalar	Belirli elektrik motorları, jeneratörler, alternatörler ile bunlara ait aksam ve parçalar

Not: Tablo, düzenleme önerileri ve Konsey belgelerinde öne çıkan ürün gruplarını özetlemekte olup, nihai ürün listesi ve CN kodları yasama sürecinin tamamlanmasıyla kesinleşecektir.

4. Güçlenen Uygulama Çerçevesi: Dolaylı Emisyonlar ve İzlenebilirlik

SKDM'deki güncel gelişmeler, kapsam genişlemesinin yanı sıra emisyon hesaplama ve doğrulama kurallarının da gelişmekte olduğunu göstermektedir. Avrupa Komisyonu'nun 8 Haziran 2026 tarihli dolaylı emisyonlara ilişkin tek

çalışması, elektrikten kaynaklanan dolaylı emisyonların hesaplanması, varsayılan emisyon faktörlerinin belirlenmesi ve gerçek dolaylı emisyon beyanına ilişkin koşullar bakımından önemli değerlendirmeler içermektedir.

Çalışmada, üçüncü ülkeler için şebeke ortalama elektrik emisyon faktörlerinin uygulanabilir bir varsayılan yöntem sunduğu; buna karşılık düşük karbonlu elektrik kullanımına ilişkin beyanların daha sıkı doğrulama koşullarına tabi tutulabileceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda yenilenebilir enerji sözleşmelerinin (PPA) varlığı tek başına yeterli görülmemekte; doğrudan teknik bağlantı, sayaç verileri, doğrulanabilir veri akışı, sözleşmesel kanıtlar ve çifte sayımın önlenmesi gibi unsurlar önem kazanmaktadır. Çalışmada ayrıca, düşük karbonlu elektriğin yalnızca kâğıt üzerinde belirli ürünlere tahsis edilmesi suretiyle gerçek emisyon azaltımı yaratılmaması riski ("resource shuffling") de vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede SKDM, yalnızca ürün kapsamı genişleyen bir mekanizma değil; emisyon hesaplama, veri doğrulama ve izlenebilirlik kuralları giderek ayrıntılandırılan bir düzenleyici çerçeve olarak gelişmektedir.

5. Kaçınma Riskleri ve Güçlenen Denetim Yaklaşımı

Son düzenleme önerilerinde, SKDM yükümlülüklerinden kaçınmaya imkân verebilecek uygulamaların sınırlandırılması önemli bir başlık olarak öne çıkmaktadır. Ürün sınıflandırmaları, tedarik zinciri yapıları, üretim süreçleri veya düşük emisyonlu üretimin belirli pazarlara yönlendirilmesi gibi uygulamalar, mekanizmanın çevresel bütünlüğünü zayıflatılabilecek risk alanları olarak değerlendirilmektedir.

Aşağı yönlü ürünlere ilişkin kapsam genişlemesi de bu risklerin azaltılması amacına hizmet etmektedir. Konsey'in Haziran 2026 tarihli yaklaşımında, yüksek riskli uygulamaların izlenmesi, belirli metal hurdalarına ilişkin düzenlemeler ve yeni kaçınma yöntemlerinin ortaya çıkması halinde ilave önlemlerin değerlendirilmesi öne çıkmaktadır. Bu kapsamda özellikle üretim sürecinde ortaya çıkan pre-consumer çelik ve alüminyum hurdasının gömülü emisyon hesabına nasıl dahil edileceği, buna karşılık post-consumer hurdanın nasıl ayrıştırılacağı, izlenebilirlik ve doğrulama açısından kritik başlıklardan biri hâline gelmektedir.

Bu çerçeve, SKDM'nin yalnızca karbon maliyetini dengeleyen bir mekanizma olmaktan çıkarak, tedarik zinciri izlenebilirliği ve doğrulama kapasitesiyle desteklenen daha güçlü bir denetim rejimine doğru geliştiğini göstermektedir.

6. Türkiye'de İhracatçılar Açısından Olası Etkiler

SKDM'nin aşağı yönlü ürünlere doğru genişleme eğilimi, yalnızca temel ham madde üreticilerini değil, demir-çelik ve alüminyum girdilerini yoğun biçimde kullanan imalat sanayii şirketlerini de etkileyebilecek niteliktedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile güçlü ticari entegrasyonu dikkate alındığında, kapsam genişlemesinin metal işleme, makine imalatı, otomotiv yan sanayi, beyaz eşya, yapı ürünleri ve elektrik ekipmanları gibi sektörler bakımından önem taşıyabileceği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede ihracatçılar açısından yalnızca ürünün SKDM kapsamına girip girmediği değil; üretimde kullanılan girdilerin karbon yoğunluğu, gömülü emisyon verilerinin izlenebilirliği, doğrulanmış emisyon hesaplamaları ve tedarik

zinciri boyunca veri yönetimi de önem kazanmaktadır. Nihai ürün listesi ve CN kodları henüz kesinleşmemiş olmakla birlikte, mevcut politika yönelimi şirketlerin veri, doğrulama ve düşük karbonlu üretim altyapılarını güçlendirmeleri gerektiğine işaret etmektedir.

Bu nedenle şirketler açısından, AB'ye ihraç edilen ürünlerin nihai CN kodları ile üretimde kullanılan demir-çelik ve alüminyum girdilerinin gözden geçirilmesi; bu girdilere ilişkin tesis bazlı emisyon verilerinin tedarikçilerden izlenebilir biçimde temin edilip edilemeyeceğinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

7. Sonuç ve Değerlendirme

SKDM, karbon fiyatlandırma mekanizmasının ötesinde, Avrupa Birliği'nin ticaret politikası, sanayi stratejisi ve tedarik zinciri yönetimiyle bütünleşen bir düzenleyici çerçeveye dönüşmektedir. Kapsamın aşağı yönlü ürünlere genişletilmesine ilişkin öneriler, karbon kaçağı riskinin değer zincirinin daha ileri aşamalarında da ortaya çıkabileceği kabulüne dayanmaktadır.

Bununla birlikte, nihai ürün listeleri, CN kodları ve uygulama esasları yasama sürecinin tamamlanmasının ardından kesinleşecektir. Bu nedenle mevcut gelişmeler, kesinleşmiş bir mevzuat değişikliğinden ziyade, SKDM'nin kapsam ve uygulama araçları bakımından güçlendirilmesine yönelik bir politika yönelimi olarak değerlendirilmelidir.

Öte yandan, 2026 yılında gerçekleştirilmesi beklenen ETS gözden geçirmesi kapsamında karbon kaçağı koruma mekanizmaları, ücretsiz tahsisler ve piyasa tasarımı ile ilgili tartışmaların da SKDM'nin orta ve uzun vadeli gelişimini etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

Komisyon'un güncel teknik çalışmaları ve soru-cevap dokümanları, SKDM'nin yalnızca ürün kapsamı bakımından değil; emisyon hesaplama yöntemleri, dolaylı emisyonlar, veri doğrulama süreçleri ve izlenebilirlik mekanizmaları bakımından da geliştiğini göstermektedir. Türkiye'deki ihracatçılar açısından bu süreç, yalnızca yeni yükümlülüklerin izlenmesini değil, veri altyapısı, tedarik zinciri yönetimi ve düşük karbonlu üretim stratejilerinin güçlendirilmesini de gerekli kılmaktadır.

Kaynakça

- European Commission.- Commission welcomes Council agreement on strengthening CBAM-

https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/commission-welcomes-council-agreement-strengthening-cbam-2026-06-12_en

- Council of the European Union- Council moves to strengthen the EU's carbon border adjustment mechanism-

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/06/12/council-moves-to-strengthen-the-eu-s-carbon-border-adjustment-mechanism/>

- Council of the European Union. -Draft Regulation amending Regulation (EU) 2023/956 as regards the extension of its scope to downstream goods and anti-circumvention measures – General Approach. Council Document ST 10423/26, Brussels, 12 June 2026. - <https://www.consilium.europa.eu/media/wxcj00ir/st10423en26.pdf>
- European Commission.- Technical Study on Indirect Emissions in the CBAM- https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/technical-study-indirect-emissions-cbam-2026-06-08_en
- European Commission.- CBAM Communication and FAQs - https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism/cbam-communication-and-faqs_en#frequently-asked-questions
- Finnish Government.- Carbon Border Adjustment Mechanism progresses at Ecofin Council- https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410877/carbon-border-adjustment-mechanism-progresses-at-ecofin-council?__cf_chl_tk=pkgrAHjbUv21E81MfrdoW46dv697rplcmXUblSIPsv8-1781378584-1.0.1.1-qHi1XGqfz8UXUJaWEPyxHLgP103ly7LP1anGiRMRh8M
- T.C. Ticaret Bakanlığı - SKDM Geçiş Dönemi Gözden Geçirme Raporu - <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/ab-sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi/skdm-gecis-donemi-gozden-gecirme-raporu>

-----O-----

